

РЕШЕНИЕ

№ 5825

гр. София, 05.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 07.04.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **9824** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.285, ал.1 и чл.284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).
Образувано е по искова молба с вх. № 31031 от 06.10.2020 г. (наименована жалба), подадена от Б. И. Д., ЕГН [ЕГН] и уточнена в молба от адвокат Ю. (л.196 по делото), с която е предявен иск, на основание чл. 284 от ЗИНЗС срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение в размер общо на 10 000 лева, за претърпени неимуществени вреди, причинени от подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко и унижително отношение, изразяващи се в следното: поставяне на ищеца в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода за периода от 18.07.2020г. до 28.09.2020г., в М. към болницата на Затвора С.. Описва диагнозата си тежка параноична депресия, допълнителното психическо разстройство и страховата невроза, липсата на наблюдаващ психиатър, такъв идва само два пъти в годината и потвърдил тежкото му психическо състояние, твърди тревожното му психическо влошаване, излага оплакване за липса на всякакви медицински грижи, оплаква се от липса на решение на въпроса за изпиране, от малкото количество хляб, който е нужен и се полага на човек, оскъдната и бедна храна, нарушава се правото на посещение в параклиса, липса на достъп до телефон, оплакванията са и за дюшеци пълни с дървеници и нетретиране срещу хлебарки и дървеници. Твърдените като причинени

вредите от описаните условия на живот за ищеца са унижение, чувство на малоценност, страх, нарушен сън, нарушена концентрация, депресия, параноя, суицидни помисли, психично разстройство. В съдебно заседание, представляван от адвокат Ю. иска съдът да уважи исковите му претенции и да осъди ответника за му заплати разноските по делото.

Ответникът, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при МП (ГДИН), с депозиран в едномесечния срок по чл. 131 ГПК писмен отговор (л.37 по делото), оспорва предявената искова претенция като излага възражения по нейната редовност, допустимост и основателност. Цитира наличието на други дела в АССГ, чийто предмет касае обезщетяване на ищеца от лошите условия, в които е настанен при пребиваване в СЦЗ. По основателността на исковата молба възражава, че отсъстват предпоставките да се ангажира отговорността му по чл.284 от ЗИНЗС, не е налице незаконосъобразен акт/действие/бездействие от страна на ответника, които да са в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС. Моли съда да отхвърли иска като неоснователен. В съдебно заседание, представляван от юрисконсулт М., прави искане за отхвърляне на иска като неоснователен. Претендира юрк. възнаграждение.

Прокурорът намира исковата молба за неоснователна и недоказана, не са налице кумулативните предпоставки за ангажиране отговорността на ответника. Установено е, че ищецът има характеристични особености и преди да постъпи в Затвора във връзка с приемане на алкохол и оттам обстоятелството, че същият има предразположеност към съответната реакция на психиката, което изключва отговорността на ответника като някаква форма, т.е. ответникът не може да отговаря заради липсата на възможност за адаптивна способност при ищеца. Счита, че се полагат за същия съответни грижи в затвора, което е видно от доказателствата по делото. Лекуван е многократно и приемал съответни медикаменти. Не може да се установи в конкретния период, който е предмет на иска, какви точно обстоятелства могат да му повлияят. Данните от експертизата дават ясна представа за ситуацията и счита, че не е налице изискуемата причинно-следствена връзка, за да се ангажира отговорността на ответника.

Адв. Ю. репликира, че претенцията се основава на липсата на човешки условия в местата за лишаване от свобода, а не на адаптивни възможности на ищеца, като неговите личностови особености следва да бъдат съобразявани.

Съдът след като взе предвид становищата на страните и въз основа на приетите по делото на доказателствата, намира се за установено от фактическа страна следното:

По делото се установи и не е спорно, че към датата на подаване на исковата молба ищецът изтърпява ефективна присъда лишаване от свобода. Същият постъпва в Затвора-гр.С. на 05.10.2018 г., като след престоя му в Приемно отделение, е настанен в 6-та група за обвиняеми и подсъдими лица. След влизане в сила на осъдителната му присъда е разпределен в ЗОЗТ "К.", тъй като е изразил притеснения за живота и здравето си в Затвора-гр.С.. От 20.03.2020г. Б. Д. е настанен в обособено отделение в СБАЛЛС за лишени от свобода с висока степен на обществена опасност, страдащи от алкохолизъм, наркомания, лица с псих. разстройства еле уязвими лица, съгласно разпоредбите на чл.60 от ЗИНЗС. По сведение на ответника отделението се нарича същи ЦМСИГ-център за медико-социални интензивни грижи. Не се наблюдава подобряване на емоционалното му състояние, както и снижаване на нивото на тревожност. За посочения по настоящото дело исков период от 18.07.2020г. до 28.09.2020г. ищецът се е намирал в т.нар М. към Болницата на Затвора С.. Както

посочва ответника, настаняването е започнало със заповед от 20.03.2020г. за три месеца, продължено е със заповед от 19.06.2020г. и със заповед от 18.09.2020г.

Съгласно представени докладни записки (л.251), подробна справка относно настаняването (л.49 по делото), медицинска документация по делото, се установява, че преместването на Д. се дължи на емоционалното му състояние и липса на снижаване нивото на тревожност. За времето на престоя му там със същи редовно е разговаряно, като са подавани заявки за консултации с инспектор психолог. По негово желание, е настанен самостоятелно в болничната стая, която е с капацитет от 12.40 кв.м за 3-ма лишени от свобода, съгласно разпоредбите на чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС. Болничната стая е оборудвана с 2 броя легла, 1бр. стол, 1 бр. маса, 2 бр шкафчета, 1 бр. мивка, с течаща топла и студена вода, санитарен възел – тоалетна, с 2 бр. прозорци на спалните помещения. Отоплението е централно с радиатори, с достъп на пряка слънчева светлина и възможност за проветряване, с изкуствено осветление, контролирано от лишените от свобода. За поддържане на хигиената в общите помещения – коридор, общ санитарен възел с баня, от която се ползват целодневно, е назначен 1 л.св. със задача да поддържа хигиената. За поддържане на нормални хигиенни условия, л.св. ежесечно получават преилни препарати – 1 бр. тоалетен сапун, 2 бр.сапуни за пране и 400 гр.прах за пране. За хигиената в спалното си помещение л.св. сами полагат необходимата грижа, ползват и пералня по утвърден график. Описано е, че настанените в болницата разполагат със столова, за да консумират на място полагащата им се храна, но голяма част от л.св. в това число и л.св. Д., вземайки храната си се качват и консумират в болничните си стаи , което е и причина за наличие на паразити. Във връзка с третирането на паразити има сключен договор за обработка на общите части и спалните помещения, част от л.св. отказвали да бъде дезинфекцирана тяхната стая, каквото поведение се наблюдава и при л.св.Д., а впоследствие имат претенции за наличие на вредители. За твърденията си към затворническата администрация л.св. не е сигнализирил или изразявал претенции, за времето на престой в ЦМСИГ на територията на СБАЛЛС, л.св. не показва устойчиво поведение, не е наказван, не е награждаван, но предвид отношението и изискванията към останалите л.св. в групата създава напрежение и често е обект на негативно отношение. Докладна записка от Д. К. от 31.01.2022г. (л.250 по делото) потвърждава, че в ЦИМСГ стената в спално помещение № 2, в което пребивава Д. в действителност е била срутена, като деянието е извършено от друг лишен от свобода, който е бил настанен в ЦИМСГ преди ищеца.

Във връзка с твърденията на ищеца относно хигиенно-битовите условия, при които е пребивавал, в докладна записка от 16.06.2021г. на л.246 по делото се посочва от НС ФЛКР при затвора [населено място], че договорът за дезинсекция и дератизация на сградите на ГДИН е приключил на 21.08.2020г., до сключване на новия договор през 2021г. затворническите килии, както и останалата площ на затвора С. и поделенията му са третирани ежесечно.

Съгласно справка за отоплението в Затвора С. (л.249 по делото) отоплението е централно (с изключение на няколко спални помещения за конкретни групи, след които няма данни да попада процесното), като през отоплителен сезон 2020г. не е имало чести спирания на отоплението.

По делото е представена медицинска документация относно ищеца (л.211 – здравен картон, амбулаторни листове, изследвания, извлечения от протоколна тетрадка психиатър), в които се описва здравословното състояние и лечението. В медицинска

справка на л.42 по делото, изготвена на 17.12.2020г. от директора на МЦ Затвора С. е описано предприетото по отношение на здравословното състояние на Д., като се посочва, че от постъпването му в Затвора С. и към момента е на постоянна терапия – предписана и коригирана неколкратно от психиатър.

По делото е изслушана и приета съдебно-психиатрична експертиза. Вещото лице е направило заключението си въз основа на преглед на Б. Д. проведен в ЦСЗ, приложената по делото медицинска документация и разпити на свидетели, от които е видно психичното му състояние, взаимоотношенията с другите затворници както и предписаните медикаменти. Описва, че бил в ясно съзнание, всестранно ориентиран. На въпросите отговарял веднага. Напрегнат и тревожен. Оплаква се от условията в местата за излежаване на наказанията, където е бил превеждан. Споделя, че единственото място, където се е чувствал по-спокоен е бил медицинският център, който впоследствие е бил закрит. Оплаква се от тенденциозното отрицателно отношение на останалите към него. Касае се за мъж на 42 г., без данни за наследствена обремененост с психози, с правилно биологично развитие. В ясно съзнание, всестранно ориентиран. Не разкрива данни за налудности и халюцинации. Мисловния процес е нормален по форма, темп и съдържание. Памет и интелект съхранени. Разкрива се повишена тревожност и депресивна симптоматика, свързани с условията в затворите, където е пребивавал, както и от негативното отношение на останалите към него. Преглеждан е по тези причини и му е предписвана терапия с успокоителни и стабилизатори на настроението, които са действали с различен ефект. Лекуван на различни места, като най-добре се е чувствал в закрития вече медицински център. Заключението на вещото лице, е че оплакванията от психично естество на Б. И. Д. са с невротичен (функционален) характер - повишена тревожност и депресивност. Всичко това е в контекста на лишаването му от свобода, което само по себе си е тежък стресогенен фактор. Смята, че успешното лечение е от решаващо значение за подобряване на психичното му състояние, като зависи от ръководството на затвора къде. В съдебно заседание, разпитано вещото лице пояснява следното: Вещото лице пояснява, че оплакванията са обединени като повишена тревожност и депресивна симптоматика, периодът е откакто е в затвора и те са от различни състояния, диагностициран е със суматофорно разстройство, което означава - телесни оплаквания, които при изследване не се откриват обективни нарушения. Счита, че ищецът не симулира. От проведения разговор с него и медицинската документация е видно, че поначало при него е повишена тревожността и преди да влезе в затвора е снижавал тази тревожност с алкохолна употреба, превърнала се в злоупотреба. В затвора за такова не може да се говори и е останала повишена тревожност. Пие лекарства основно за успокояване и за стабилизатори за стабилизиране на настроението и биотонуса, които са предписвани от психиатър, преглеждан е многократно. Функционалният характер на заболяването му означава, че няма констатирани увреждания на мозъка, ищецът няма такива увреждания. По-скоро описаната тревожност и депресивност са като реакция от липсата на това, че не е комфортна обстановката в местата за лишаване от свобода, не се разбира с другите лишени от свобода лица и се оплаква на тяхното отношение. Това е реакция на неговата психика спрямо околната обстановка, как той възприема другите, как функционира в тези условия. Като че ли липсват у него зрели механизми за адаптация. Все щеше да намери начин да се разбира с ръководството на затвора, с останалите. Липсата на адаптивност и на незрели мисли за адаптация се дължи на личностното му

развитие, най-вероятно. Не може да се каже, че страданието е от постоянен характер. Тревожността му и депресията могат да варират в зависимост от ситуацията, в която се намира. Има периоди, когато се е чувствал добре, казва че се е чувствал добре в медико – социалния център. Повишаване на тревожността е комплексно и зависи от средата, в която се намира. Казва, че най-зле се чувства в Затвора- С. и след това по-малко зле се чувства в ЗО К.. Основното се дължи – има документи приложени относно битовите условия там, но това е основна зависимост от взаимоотношенията му с останалите лишени от свобода и с персонала, където е бил в местата за лишаване. Съдът кредитира заключението на вещото лице като обективно и компетентно.

По делото са разпитани двама свидетели, чиито показания съдът кредитира като обективни и достоверни.

Свидетелят Д. И. А. дава показания, че Д. И. А. - доведен от ЗО К., понастоящем в ЗО К.. Заявява, че е пребивавал в Затвора - С. в исковия период, има наблюдения. От 2015-2021 година е пребивавал в Затвора - С.. Познава Д. от Медико социалния център към болницата на Затвора – С., където той бил пет години от 2016-2021 и бил кмет на центъра. Ищецът бил 2-3 години в болницата. Посочва, че е проблемен, заяжда се с хората, срещу всеки, срещу всичко, пише, обжалва. Според свидетеля няма заболявания, но му правили някакви експертизи, имало някакви проблеми и затова бил настанен там. Влизал е в помещението на ищеца, което е с приблизителни размери 4.5/3.5м. Описва помещението - тоалетна, мивка с топла и студена вода денонощно и две легла, прозорец, който се отваря, в началото имало шкафчета. Банята е веднага до неговата врата. Относно прането той лично им давал всеки месец прах за пране, сапуни с документ срещу име и подпис, включително и Д., пускали го до пералнята един път в седмицата да си носи в торба дрехите. В неговата килия имало един период друго лице за малко, но повечето време бил сам предвид, че се заяжда с хората и другите се били настроили против него. Всеки ден инспектор социални дейности посещавал настанените в центъра по списък, обсъждал проблемите, помагал да се разреши проблема, за да не стане конфликт. На такива срещи ищецът се оплаквал от столовата за хранене, от колеги и най-много от колеги на етаж, както и от горния етаж, че му чукат, от битовите условия също се оплаквал. Пояснява, че в Медико социалния център се дава по един път храна, а в болницата - три пъти храна. Дават хляб, салати, има меню. Столовата е голяма - с пет маси по 4 човека от едната страна или общо 8 маси. Не било разрешено по килии да се носи храна - със заповед на началника на затвора е забранено, заради хлебарки и буболечки, залепена в столовата. Но Б. си взимал храната и в стаята се качвал. Телефонът за разговори е достъпен – ежедневно на етаж, но лишените от свобода го изкъртили и скъсали, не уточнява кой. Докато се възстанови скъсания телефон затворниците ги пускали на другия телефон, никога не са оставяни без телефон. Параклисът се посещава, има ден в болницата, за църква, като в неделя старшина по списък записва тези, които искат да ходят и ги водят на църква. От дюшека имал оплаквания ищеца, за период около година го сменява – 2020 и 2021 последния, с нови обикновени дюшеци, чисто нови бяха, унищожвал ги. Пояснява, че се пръска срещу вредители, има фирма и тя един път в месеца навсякъде за хлебарки и дървеници пръска, имало подобрение след

пръскането. Забрали да се качва ядене по килиите, тъй като се развъждат хлебарки. Хората, които пръскат при ищеца също влизали и един път нещо се скарал със служителите, но по принцип ги допускал. Пояснява, че има ефект от пръскането срещу хлебарки и дървеници, доколкото са намалели. На етажа на ищеца имало проблеми, едно от лицата хвърляло храна и по този начин се увеличили хлебарките. И заради това забранили качването на храна по стаите и след като забранили и напръскали, намаляха хлебарките. Пояснява за цените на картите – на лавката, 100 импулса 12.50лв., достатъчно време да се говори. По отношение на оплакванията от здравословен характер, оплаквал се ищецът, че не може да спи, викнали психолог, изписал му хапчета за сън, но после разбрали, че ги продава (свидетелят го видял да продава хапчетата). Втори път ходил да иска по тежки хапчета, което видял. Нервни кризи получавал, викал, тропал, крещял, искал да говори с началника. За физически болки ходил е при доктори, оплаквал се е и от други неща. Влиза при докторите, но не знае от какво го боляло - лекар хирург и няколко доктори вътрешни болести. Ищецът се оплаквал от шум, като единствения шум на 4-тия етаж –д телевизор пуснат на по-висок тон, ищецът прави забележка и се намалява тона на телевизора. Не е имало тропания. Вдигал сам шум и се оплаква после. И други затворници вдигат шум, но нормален шум. По отношение на тоалетната в спалното помещение е свободно стояща, има преграда, но я счупили, височината на преградата е на нивото на корема/. В стаята на ищеца тоалетната е срещу леглата, има преграда и не е прозрачна, изградена от гипсо-картон и замазка. Врата няма, счупили всичко, преди това имало малка вратичка. Там, където е тоалетната нямало прозорец, а иначе в стаята има два прозореца, на по две крила всеки. По отношение на цените в лавката за периода 2020г. дали са нормални или леко завишени, не му е направило впечатление, че цените са завишени няма впечатление от тази навън. Купува кафе на една и съща цена, преди и сега, възможно е да има с 50-70 стотинки завишение. Случвало му се е да си купи развалена храна, без да е с изтекъл, която му сменили в лавката. За изтекъл срок на стоки – може и да има, но не са му споделяли да са си купували.

Вторият разпитан свидетел В. И. П., споделя, че за 10 години има представа за условията в Затвора-С. до месец 09.2021г. е бил в затвора. Познава ищеца, за исковия период до месец 07.2020г. са били в съседни помещения. Преди 2 - 3 години ищецът дошъл при него. Килията, където е бил настанен 2020 г. представлява срутена стена на банята, с хлебарки, дървеници. Имало прозорец с вътрешна решетка. Нямало достъп до прозореца, в пространството между решетката и прозореца нямало нищо, не можело да се отваря и се събирала мърсотия, както и не можело да се почиства. Банята представлява чешма, тоалетна, която представлява клекало и е в същото помещение, не е отделено. Имало е стена, но беше срутена – говорим за 2020 година. Течаща вода има, и топла вода имало. Хигиенни материали се давали само за общите помещения, що се отнася до метла, моп или друго за почистване на килията, като кофа, парцал – предполага, че би трябвало да си ги иска. Дървеници и хлебарки имало и от дървениците се получавали ухапвания, получавало се раздразване на кожата и сърбеж, не може да се спи спокойно. Леглата в килията на ищеца представляват тръби и решетка, отдолу

метални шини, отгоре евентуално дъска от друго легло, ако има възможност. Дюшеци имало и за почистването им има изпарител, и може да се ползва - за обезпаразитяване. За този период - от администрацията на затвора правят обезпаразитяване на общите помещения и килии, минават да пръскат за хлебарки и дървеници, но след напръскването ставало опасно. По отношение на медицинската грижа – в този период са били в болницата заедно с него, на един етаж. Лекари всякакви има, с изключение на психиатър и ако има нужда, става със записване и може половин година да мине докато дойде. Храната била нормална. Условието в Затвора-С. намира за отвратителни, но няма база за сравнение, общуването също е под всякаква критика, няма как да не оказало влияние върху психиката на пребиваващия. Между 14 и 16 часа имало тишина, но на това не се обръщало внимание. В Медико социалния център, където са били - няма спомен да е правен ремонт. За хигиената в килиите – всеки от живущите в килиите си ги хигиенизира, Б. си чистел килията, не го е виждал да се е затрупал с боклуци, полагал е някакви усилия. Оплаквал му се е, че условията не били добри, че лекарите не му обръщат внимание. От какво ли не се оплаква, от всичко и във връзка с тези оплаквания, често пишел оплаквания и жалби до администрацията на затвора, не му е споделял резултат от тях.

По делото от страна на ответника е представено и затворническото досие на Б. И. Д. № 919/2018г.

При така установената фактическа обстановка съдът намира **от правна страна** следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода на престой обособен медицински център в болницата на Затвора – [населено място] от 18.07.2020г. до 28.09.2020г., в М. към Болницата на Затвора С. е претърпял неимуществени вреди в резултат на поставянето му в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, като неблагоприятните условия са конкретизирани относно липса на медицинско обслужване, хигиена, битови условия, наличие на дървеници и хлебарки, мръсни дюшеци, липса на възможност за достъп до телефонен посещение на параклис и др.

Искът е предявен срещу ГДИН - юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“ - надлежен ответник по чл.205 от АПК, вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

Що се отнася до допустимост на настоящия иск с оглед наличие на друго производство между същите страни за същия предмет, предвид наличието на образувани дела в АССГ , част от които служебно известни на настоящия състав, намери, че предвид предмета на друго дело с ищеца – 7243/2020 г., настоящият иск е допустим за периода **от 30.07.2020г. до 28.09.2020г., а в останалата част е налице произнасяне с решението по посоченото дело – за периода до 29.07.2020г.**

Искът е с правно основание чл.284, ал.1 ЗИНЗС. На основание чл. 203, ал. 1 (ДВ, бр. 13 от 2017 г.) от Глава единадесета на АПК, исковете за обезщетения

за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл. 203, ал. 2 (ДВ, бр. 13 от 2017 г.) от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) или на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража. Според чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, съгласно който осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение., като в ал. 2 на същия член е посочено, че за изтезания, жестоко, нечовешко или унизително отношение се смятат и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

За да бъде приета основателност на иска за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва кумулативно да бъдат доказани: акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС и настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, оборима презумпция. Следователно отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение (чл. 3, ал. 1), както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност (чл. 3, ал. 2).

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от Д. неимуществени вреди, конкретизирани като унижение, чувство за малоценност, страх, нарушен сън, нарушена концентрация, депресия, параноя, суицидни мисли, психично разстройство от проявите форми на нарушения на чл. 3 ЗИНЗС вр. чл. 3 КЗПЧОС: поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода по отношение на медицинско обслужване, хигиена, битови условия, храна, наличие на хлебарки и дървеници, достъп до телефон, достъп до възможност за

посещение на параклис.

Според чл. 3 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. Спрямо лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство това право е регламентирано с нормата на чл. 3 ЗИНЗС, предвиждаща, се осъдените не могат да бъдат подлагани на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им – чл. 2, т. 3 ЗИНЗС. „Нечовешко” или „унижаващо” отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода според ЕСПЧ могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Относно отделните фактически основания, посочени от ищеца, в рамките на допустимия исков период по настоящото дело 30.07.2020г. до 28.09.2020г., съдът намира следното:

1.Липса на медицинско обслужване: Съгласно представената медицинска документация по делото, СМЕ и показанията на свидетелите не се установи, конкретно за процесния период ищецът да е бил лишен от достъп до медицинско обслужване, което му е било необходимо. При пребиваването в местата а лишаване от свобода данните са, че е преглеждан от различни специалисти, предписвано му е лечение, като във връзка с тревожността и депресията е имал терапия и е бил консултиран от психиатър (в условията на затвора С. се сочат да са му провеждани три консултации), както и са провеждани разговори с психолог. Няма данни именно в исковия период да е би консултиран с психиатър, но не се и установява конкретна ситуация, която да го е налагала точно в този момент. Свидетелят А. посочва, че заради оплаквания със съня са му давани хапчета. Също така в рамките на периода - 27.08.2020г. по повод оплаквания от непоносимо главоболие и тежка депресия е проведена консултация със специалист невролог и му е препоръчан скенер, който е извършен по-късно, след исковия период. Вещото лице също в заключението си посочва, че предвид повишената си тревожност и депресивната симптоматика, ищецът е преглеждан и му е предписвана терапия с успокоителни и стабилизатори на настроението, които са действали с различен ефект. Уточнява и че е лекуван на различни места, като най- добре се чувствал в закрития медицински център. В този смисъл се опровергават твърденията за незаконосъобразно бездействие на ответника и вреди вследствие липса на медицинско обслужване в Центъра през тези два месеца.

2.Липса на възможност за изпирание - представените данни по докладни и свидетелски показания установяват, че на лишените от свобода, включително

и на ищеца Д., са предоставяни прах и сапун за пране, имали са достъп до течаща вода и възможност да изпират дрехите си на ръка. Липсата на график за изпиране в ЦМСИГ на пералня за част от периода, не се установява да е възпрепятствало лишените от свобода трайно и съществено.

3. Липса на достатъчно храна – видно от събраните по делото данни относно изхранването на лишените от свобода, същото се извършва по реда на ЗИНЗС, както състава на дневната дажба и полагаемите продукти се съгласуват с Министерство на здравеопазването и Министерство на финансите по съответните таблици. За доставката на хранителни продукти има сключен договор за цялата система на ГДИН Двамата свидетели описват даваната храна на лишените от свобода като нормална и не сочат за никакви съществени отклонения, които да бъдат окачествени като недостиг. По това оплакване не се констатира бездействие на администрацията за осигуряване на достатъчно храна и отклонение от утвърдените изисквания.

4. Липса на достъп до телефон. За настанените в СБАЛЛС има поставени телефонни апарати, като свидетелят А. посочва, че си закупуват карти от лавката, които са достатъчни за провеждане на разговори. При тези сведения по делото твърденията за липса на достъп до телефон не се потвърдиха.

5. Наличие и недостатъчно третиране срещу хлебарки и дървеници. От една страна при проверки на различни места в СЦЗ се установя наличие на хлебарки и дървеници, свидетелите също потвърждават по един категоричен начин това положение, от друга страна затворническата администрация полага необходимите грижи за дейности по ДДД, като за периода неколкократно е пръскано. Допълнително се усложнява положението от храната в спалните помещения, като ищецът също не се хранел в столовата е пренасял храна в помещението си. Макар и през известни периоди да се отчита намаляване на дървениците и хлебарките след обработка, наличието на паразитите е постоянно и неприятните изживявания, които причиняват на лишените от свобода са неизбежни.

6. Мръсни и стари дюшеци – опровергава се оплакването относно дюшеците, тъй като лично свидетелят А. поне веднъж сменил на ищеца дюшека с нов през 2020г., когато е исковия период.

7. Липсата на достъп до параклис – за конкретния период няма данни ищецът да е бил препятстван до такъв достъп. По обясненията на свидетеля е била осигурена възможност да се включат в списък. По негова молба, впоследствие, след като е изразил желание, е бил включен за срещи към католическата църква.

При този анализ фактите заедно с твърденията на ищеца, съдът приема, че искът е частично основателен единствено по т. 5 от фактическите основания на исковата претенция и Д. е претърпял неимуществени вреди, които са резултат от нарушаване на общата забрана за нечовешко и унизително отношение по причина на бездействие на затворническата администрация, доколкото не се е справила изцяло с проблема с дървениците и хлебарките, условия, които са въздействали неблагоприятно на ищеца през исковия период. Недостатъчната дезинсекция и наличието на дървеници кореспондират на понятието „нечовешко” и „унизително” отношение, като

превишават целите на изтърпяване на наказанието. Налице е причинна връзка между частичното бездействие и неимуществените вреди. Поставянето на ищеца в неблагоприятни условия само по себе си представлява третиране, способно да породи у него емоционално и морално страдание, чувство за малоценност, страх, стрес и депресия. При наличие на нарушение на някоя от посочените в чл. 3 ЗИНЗС хипотези, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на обратното – чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС.

В разглеждания случай като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл. 3, ал. 1 вр. ал. 2 ЗИНЗС - наличието на дървеници и хлебарки; периодът на исковата претенция (времето, през което ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство) –по малко от 2 месеца; характерът и интензитета на породените страдания и негативни преживявания, който не може да бъде определен като изключително висок, поради липса на конкретно последващо увреждане на здравето като резултат (физическо или психическо) от установеното нарушение на чл. 3, ал. 1 вр. ал. 2 ЗИНЗС и при прилагане на чл. 284, ал. 2 ЗИНЗС съдът приема, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 100 лева.

В останалата част над 100 лв. до общия предявен размер от 10 000 лв. искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

От страна на ищеца са претендирани разноски, но такива освен за държавна такса той не е сторил, предоставяне му е правна помощ, а не е внесъл предварително за експертизата. Съгласно чл.10 ал.3 от ЗОДОВ следва да му се възстанови само внесената държавна такса от 10 лв.

Независимо от изхода на спора (частично отхвърляне на иска) на ГДИН не се следва юрисконсултско възнаграждение - разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС дерогират общото правило на чл. 78, ал. 3 ГПК. Съдържанието на посочените разпоредби дава основание да се направи извод, че законодателят не е предвидил изрично, че при отхвърляне изцяло или частично на предявените икове, на ответника се дължи заплащане на възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв или юрисконсултско възнаграждение, ако е бил защитаван от юрисконсулт.

По изложените съображения Административен съд София-град, I отделение, 6 състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” да заплати на Б. И. Д. с ЕГН [ЕГН] обезщетение за неимуществени вреди в размер на 100 лв. (сто лева) за периода 30.07.2020г. – 28.09.2020г. от поставянето му в неблагоприятни условия в Затвора С., обособено отделение СБАЛПС (ЦМСИГ) - наличие на хлебарки и дървеници, както и 10 лв. (десет лева) държавна такса.

ОТХВЪРЛЯ иска в останалата част над 100 лв. до предявения размер от 10 000 лв. за твърдени неблагоприятни условия на пребиваване в Затвора С., обособено отделение СБАЛПС (ЦМСИГ) - липса на медицинско обслужване,

липса на възможност за изпирание, липса на достатъчно храна, липса на достъп до телефон, мръсни и стари дюшеци, липсата на достъп до параклис.

ОСТАВЯ без разглеждане исковата молбата за периода от 18.07.2020г. до 29.07.2020г.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщението.

СЪДИЯ: